

پیک کتابدار

شماره بیست و هشتم مهرماه سال 1391 کانون توسعه فرهنگی کودکان

آغاز سخن

ارتباط مان را بیشتر کنیم

پیک کتابدار کانال ارتباطی کتابداران کتابخانه ها با هم و با مسئولان کتابخانه هاست. هنگامی که به فکر راه اندازی این نشریه جدید افتادیم، مهم ترین هدفمان این بود که راهی نزدیک برای ارتباط بین همه اعضای کانون توسعه فرهنگی پیدا کنیم. فکر کردیم این نشریه می تواند و باید دوطرفه و چند طرفه باشد. تنها قرار نیست ما بنویسیم و شما بخوانید. قرارمان از ابتدا این بود که همه با هم صفحه های این نشریه را پر کنیم. آن را بخوانیم و خوانده هایمان را به کار گیریم. دانسته هایمان را بنویسیم و برای پیک بفرستیم تا دیگران را هم در آن سهیم کنیم. تجربه هایی را که در طول سال ها کار در کتابخانه به دست آورده ایم، در اختیار دیگران بگذاریم تا شاید از این راه دیگران هم از تجربه های ما استفاده کنند. پس بیایید فعال تر در این زمینه گام برداریم. از این شماره در پیک کتابدار تغییراتی داده و بخش هایی را به آن اضافه کرده ایم، آن چه را با شما در میان گذاشته ایم بخوانید و شما هم آنچه برایتان سؤال است یا در نظر دارید انجام دهید با ما و دیگر همکارانتان در میان بگذارید. به امید پربارتر شدن.

روز جهانی علم در خدمت صلح و توسعه

روز دهم نوامبر، برابر با بیستم آبان ماه، "روز جهانی علم در خدمت صلح و توسعه" نامگذاری شده و قرار است این روز در تقویم ایران نیز ثبت شود. به همین مناسبت، "انجمن ترویج علم ایران" که "کانون توسعه فرهنگی کودکان" پس از گرفتن "جایزه ترویج علم" عضوی از آن شده است، با همکاری چند سازمان دولتی و غیردولتی (از جمله کانون) برای برگزاری "هفته علم در خدمت صلح و توسعه" از 20 تا 26 آبان 91 برنامه ریزی وسیعی در سطح تهران، شهرستان ها و روستاهای کشور کرده است. برای این هفته برنامه های متنوعی از جمله برگزاری نمایشگاه ها، سخنرانی ها، جمع آوری کتاب در کتابخانه حسینیه ارشاد و تمام کتابخانه های شهرداری در سطح شهر تهران، بازگذاشتن در دانشگاه ها، موزه ها و کتابخانه ها برای بازدید عموم و پخش تلویزیونی این برنامه ها در نظر گرفته شده است. چند شهرستان نیز برای این هفته برنامه هایی در نظر گرفته اند و وزارت آموزش و پرورش نیز تعهد کرده است که برگزاری این هفته را طی نامه ای به اطلاع تمام مدارس کشور برساند. از جمله برنامه هایی که در سطح کشور اجرا می شود، برگزاری نمایشگاه هایی از نقاشی ها و نوشته های کودکان و نوجوانان با موضوع "علم در خدمت صلح" است.

کانون توسعه فرهنگی کودکان، در جایگاه عضوی از ستاد برگزاری این هفته، وظیفه اطلاع رسانی و برگزاری این هفته را در روستاهای تحت پوشش خود به عهده گرفته است. پس شما هم دست به کار بشوید و با خلاقیت و پشتکار هفته ای پر شور را از بیستم تا بیستم و ششم آبان ماه تدارک ببینید. بدون شک اطلاع رسانی به مدارس درباره این هفته و همکاری با مدیران و معلمان ضروری خواهد بود. می توانید به کمک دبیران علوم و دانش آموزان تمام مقاطع تحصیلی پروژه های علمی را برنامه ریزی کنید، نمایشگاه هایی از وسایل دست ساز آزمایشگاهی و علمی ترتیب دهید، جلسات مطالعه کتاب های علمی برگزار کنید و امثال این ها. مطالعه و بحث و گفت و گو درباره مفهوم صلح و توسعه و ارتباط آن با علم و فناوری را فراموش نکنید، زیرا این هفته فقط در بزرگداشت علم نیست، بلکه به علمی می پردازد که صلح آمیز و در خدمت سلامت، آرامش، رفاه و همبستگی تمام مردم جهان باشد. حتماً همه شما شنیده اید که هرابزار و فناوری (که دستاورد علم است) می تواند هم به طور سازنده و هم به طور مخرب به کار رود. ارتباط علم با صلح فقط به این بحث محدود نمی شود، بلکه چنان که بیشتر شما شنیده یا خوانده اید، واژه "صلح" امروزه فقط در برابر جنگ به کار نمی رود، بلکه موضوع

های وسیع و گوناگونی از روابط بین فردی و رعایت حقوق دیگران گرفته تا احترام به تمام اقوام و ملل دنیا و فرهنگ های گوناگون آن ها، بومی سازی خانه ها و ساختمان های عمومی با در نظر گرفتن فرهنگ هر ملت یا قوم، حفظ منابع طبیعی و استفاده مناسب از آن ها، و حتی رفتار عاری از خشونت با تمام گونه های جانوری و سعی در حفظ آن ها و بسیاری مباحث دیگر را در بر می گیرد.

در صورتی که اعضای کتابخانه شما بخواهند در نمایشگاه نقاشی "علم در خدمت صلح" که در کتابخانه حسینییه ارشاد تهران تشکیل خواهد شد، شرکت کنند، باید زودتر دست به کار شوید و نقاشی ها را حداکثر تا پانزدهم آبان به دست ما برسانید. اگر ارسال نقاشی ها امکان پذیر نبود، یا بعضی ها دیرتر نقاشی خود را تحویل دادند، نمایشگاهی از آن ها در کتابخانه خود ترتیب دهید و عکس هایش را برای ما بفرستید تا ما در گزارش خود برای "ستاد برگزاری هفته علم در خدمت صلح و توسعه" بگنجانیم. نوشتن نام و نام خانوادگی، سن و نام روستای شرکت کننده در روی صفحه نقاشی فراموش نشود. موفق باشید.

گزارش سفر از زبان کتابداران

سفر به کردستان از تاریخ 91/06/2 شروع و تا 91/6/10 ادامه داشت در هنگام رفتن به کردستان شاید اصلاً تصور نمی کردم که کردستان شهری سرسبز با مردم مهمان نواز و مهربان باشد. در هنگام رفتن و در بین راه از شهرهای زیادی گذشتم که جذابیت های خاصی داشت و برای من که آن شهرها را ندیده بودم بسیار جذاب و جالب بود جذاب ترین و بهترین چیز در این دوره این بود که من با مسئولان کانون توسعه فرهنگی کودکان که مسئول احداث کتابخانه های روستایی هستند دیدار کردم و بار دیگر موفق به دیدار با این مسئولان محترم شدم و از این آشنایی بسیار خوشحال هستم. هم چنین از دیدار با بقیه کتابداران هم بسیار خوشحال شدم که توانستیم باری دیگر بعد از دو سال همدیگر را در شهر خوش آب و هوای سنندج ببینیم و هم چنین مایه افتخار بود که با کتابداران جدید هم آشنا شدم و بسیار خوشحالم از آشنایی با آن ها. با گذشتن از شهرهایی که برای رسیدن به شهرستان سنندج طی می کردیم مناظر بسیار زیبا و جذاب بود تا به شهرستان سنندج، استان کردستان رسیدیم. به محض وارد شدن به این استان مناطق کوهستانی و سرسبز و آب و هوای آن و مخصوصاً خانه های پلکانی که وسط کوه بود برای من بسیار جذاب بود و نگاه من به سوی آن ها جذب شد. ما در ساعت 8 شب به شهرستان سنندج رسیدیم و آن شب بعد از شام استراحت کردیم و اولین کارگاه در روز 91/6/3 در

شهرستان سنندج با حضور همه کتابداران برگزار شد، این کارگاه با موضوع خلاقیت شروع شد. موضوع این کارگاه بسیار جذاب بود و با بازی هایی که انجام می شد، جذابیت این کارگاه بیشتر می شد و ما در این کارگاه ها در باره خلاقیت بچه های کتابخانه خود بروشوری تهیه کردیم و در مورد آن توضیحاتی دادیم. همچنین بازی و حل معما با چوب کبریت و برگه های رنگی باعث می شد که افراد از خود خلاقیت نشان دهند و معلوم شود که هر کس چه قدر خلاق است و می تواند از خود خلاقیت نشان دهد. همچنین ما به گروه های مختلفی تقسیم می شدیم و فعالیت هایی انجام می دادیم و هر کس نظر خود را در مورد آن بیان می کرد و خلاصه مطالب بسیار آموزنده و جذابی در این کارگاه ها یاد می گرفتیم و با فعالیت های کتابخانه های دیگر آشنا می شدیم و این ها برای من بسیار جذاب بود. برگزاری این کارگاه بسیار خوب و آموزنده بود. در نهایت کارگاه های آموزشی کتابداران بعد از نظر سنجی در مورخه 91/6/10 به پایان رسید و ما با خوشحالی به سوی شهر و دیارمان بازگشتیم و این گزارش خلاصه ای از برگزاری پنجمین دوره آموزشی کتابداران در شهرستان سنندج بود.

زینب مقری از کتابخانه روستای دهک

ارزیابی کتاب

پس از پنجمین دوره آموزش کتابداران، که محور آن خلاقیت بود، تصمیم گرفتیم ما نیز در تهیه بخش های مختلف پیک کتابدار کمی خلاقانه تر عمل کنیم و تغییراتی در آن بدهیم. بنابراین در این شماره ارزیابی کتاب نداریم و در عوض با استفاده از این فضا پیشنهادهای خود را در این زمینه ارائه می کنیم. البته از شماره های بعد باز ارزیابی های شما را در این بخش خواهیم آورد، ولی با تغییراتی که با همفکری یکدیگر ایجاد خواهیم کرد. و اما پیشنهادها:

1. اگر به فرم گزارش ماهانه جدیدی که به پیوست برایتان ارسال شده است، توجه کنید، می بینید که جدول هایی را برای نوشتن و امتیاز دادن به کتاب هایی که در گروه یا به تنهایی خوانده اید، به آن اضافه کرده ایم. اگر در این زمینه فعالانه و با علاقه با ما همکاری کنید، می توانیم همراه کتاب هایی را که شما در جدول آورده اید، در جدولی مشابه که نام بررسی کننده کتاب هم به آن اضافه شده باشد در بخش ارزیابی کتاب بیاوریم. البته این کار به آن

معنا نیست که شما دیگر برگه ارزیابی را پرنکنید. اگر کتابی را به طور خاص شایسته معرفی یا بحث و گفت و گو دیدید، حتماً در برگه ارزیابی بیاورید تا هم از توصیه شما بهره مند شویم و هم برای ما دستمایه ای شود تا طبق معمول به مبحثی در ادبیات و فعالیت های کتابخانه ای بپردازیم.

2. هر ماه برای جلسات کتابخوانی و ارزیابی کتاب با هم گروه معینی از کتاب ها را (بر حسب موضوع دیویی یا نوع ادبی یا مضمون داستانی یا نویسنده یا...) در نظر بگیریم تا همه کتابداران آن ها را ارزیابی کنند. این روش چند حسن دارد، یکی این که باعث می شود شما به سراغ بعضی کتاب هایی که سال ها در کتابخانه خاک خورده و خوانده نشده اند، بروید و آن ها را بشناسید یا دست کم تکلیفشان را روشن کنید که به درد اعضای کتابخانه شما می خورند یا نه! دوم این که به این ترتیب ما می توانیم از هر یک از این کتاب ها چند ارزیابی داشته باشیم و در نتیجه هم در این زمینه با هم گفت و گو کنیم و هم اعضای کتابخانه های مختلف و نیازها و سلیقه آن ها را بهتر بشناسیم و هم کتاب های مناسب در هر زمینه را به هم معرفی کنیم. سوم این که به این ترتیب با موضوع های مختلف، انواع ادبی، نویسندگان، مترجمان و تصویرگران مختلف آشنا خواهیم شد.

برای شروع پیشنهاد می کنیم در این ماه، که هفته "علم در خدمت صلح و توسعه" در آن برگزار می شود، به سراغ کتاب های علمی در تمام سنین بروید. در شماره های پیش پیک کتابدار (به ویژه آبان 90، تیرو مرداد 91) درباره فعالیت های مرتبط با کتاب های علمی (آزمایش، ساختن وسیله، جمع آوری نمونه، تحقیق و...) مطالبی در همین بخش داشتیم. با مرور آن ها مجموعه کتابی را از میان کتاب های علوم کتابخانه انتخاب کنید، خودتان قبلاً آن ها را بخوانید و برای فعالیت های مرتبط برنامه ریزی کنید. لازم نیست (و عملی نیست) تمام کتاب های علمی را بخوانید، اگر هریک از شما چند کتاب را ارزیابی کنید و نتیجه را برای ما بفرستید، مجموعه ارزشمندی خواهیم داشت. خواندن کتاب های علمی را در آذرماه نیز ادامه دهید، زیرا تا پیشنهادات شما برای ماه های آینده به دست ما برسد و ما آن ها را در پیک کتابدار آبان به اطلاع شما برسانیم، حداقل یک هفته از آذرماه می گذرد و دیر می شود. اگر ترجیح می دهید ماهانه نوع کتابمان را تغییر دهیم، همراه با موضوع های پیشنهادی برایمان بنویسید تا از چندماه پیش برای هر ماه (احتمالاً طبق مناسبت خاصی در آن ماه) نوع کتاب ها را تعیین کنیم. شاید هم ترجیح بدهید که تغییر نوع کتاب فصلی صورت بگیرد تا فرصت کافی برای خواندن و ارزیابی تعداد بیشتری کتاب، آزمودن کتاب هایی که همکارانتان پیشنهاد می کنند و بحث و گفت و گو درباره

آن‌ها را داشته باشید. لطفاً در این مورد رأی بدهید و نظرها و پیشنهادهای خود را بنویسید. همچنین پیشنهادهای خود را برای کتاب‌هایی که در ماه‌های آینده ارزیابی خواهیم کرد، بنویسید. هر توصیه دیگری هم که برای پربارتر شدن بخش ارزیابی کتاب یا تصحیح فرم‌ها دارید، با ما در میان بگذارید، وگرنه مجبور می‌شویم فقط خودمان پیشنهاد بدهیم و عمل کنیم! فراموش نکنید که روی هر پیشنهاد یا مطلبی که برای بخش ارزیابی کتاب یا پیک کتابدار می‌فرستید، بنویسید "برای پیک کتابدار".

شاهده سعیدی

مروری بر گزارش نویسی

در دوره پنجم آموزش کتابداران، مثل دوره‌های قبلی کارگاه گزارش نویسی و مستندسازی داشتیم. همان‌طور که می‌دانید گزارش نویسی یکی از ارکان مهم کار ماست، زیرا از این طریق می‌توانیم در جریان کارهای هم قرار بگیریم. در کارگاه پنجم انواع گزارش را آموختیم و قرار شد شما از اتفاقاتی که در محلتان و مخصوصاً در کتابخانه تان می‌افتد، گزارش‌های متنوعی تهیه کنید. گاهی گزارش مربوط به یک خبر است و لازم است که فقط آن خبر کمی بازتر شود و به شکل گزارش در آید. گاهی اتفاقی که می‌خواهیم گزارشش را تهیه کنیم نیاز به توصیف دارد و موضوع گزارشمان می‌طلبد که برخی صحنه‌هایش را توصیف کنیم یا احساس بیشتری در نوشتن آن به کار ببریم، در این صورت گزارش توصیفی می‌نویسیم. گاهی نیز گزارش یک کار تحقیقی را می‌دهیم. در این گزارش بیشتر به آمار و اطلاعات دقیق نیاز داریم، نظریه‌هایی که بیان می‌کنیم باید مستند باشند و مراحل تحقیق و نتایج آن را بیان کنیم. پس موضوع‌های مختلف گزارش‌های متفاوتی را می‌طلبد. برای نوشتن گزارش هم همان‌طور که گفتیم به مجموعه‌ای از اطلاعات نیاز داریم و بخشی را هم باید در پژوهش‌های میدانی به دست آوریم. گاهی نیز باید اطلاعات مورد نیاز را از منابع کتابخانه‌ای به دست بیاوریم.

همان‌طور که می‌دانیم هر نوشته‌ای باید نظم منطقی داشته باشد و نوشته‌مان از نظر زمانی مرتب باشد. پیش از نوشتن باید در ذهنمان نقشه‌ای از آنچه می‌خواهیم بنویسیم داشته باشیم.

فراموش نکنیم نوشته‌مان را با مقدمه‌ای شروع کنیم که اطلاعات لازم را به خواننده بدهد، سپس آن را بسط دهیم و

شرح ماجرا را بنویسیم و بعد حتماً به نتیجه ای برسیم. هیچ گاه مطلبمان را بدون نتیجه گیری پایان ندهیم. همواره در هنگام نوشتن مخاطبمان را در نظر داشته باشیم و بدانیم برای چه کسی می نویسیم. در ضمن هر مطلبی نیاز به عنوان دارد و نام نویسنده هم فراموش نشود.

در شماره های بعدی پیک کتابدار بیشتر در این باره گفت و گو می کنیم. اگر سئوالی برایتان پیش می آید حتماً با ما در میان بگذارید و برای اینکه بهتر مطلب برایتان جا بیفتد سعی کنید گزارش هایی برای پیک کتابدار یا پیک توسعه بنویسید.

فرمهرمنجری

از کاربردهای رایانه چه خبر؟

با اینکه عمر استفاده از اینترنت در ایران کوتاه است و شاید هنوز آن گونه که باید جایگاه خود را در زندگی روزمره مردم پیدا نکرده است، برخلاف نظر برخی کارشناسان به نظر می رسد ضریب نفوذ آن در میان روستاییان کشورمان به نسبت امکانات و ظرفیت های مالی این قشر جایگاه خوبی دارد.

در دوره یک هفته ای شهریورماه کتابداران، نگاهی کوتاه به امکانات موجود و تجربه های برخی روستاها در این زمینه کردیم؛ اما، در طی یک ماه و نیم بعد از آشنایی با این امکانات چه کرده ایم؟

این پرسشی است که شما کتابداران باید در گزارش های ماهانه خود بگنجانید و با بررسی این گزارش ها به مرور زمان، پیشرفت خود را بسنجید.

همزمان با شما، در دفتر مرکزی کانون نیز گروه آی تی تشکیل شد تا برای آموزش و ترویج کاربردهای رایانه برنامه ریزی کند و به تأمین نیازهای کتابداران و اعضای کانون بپردازد. این گروه، طی نشست هایی که برگزار کرده، امکاناتی را برای اجرای چند طرح تأمین کرده است که در اینجا به معرفی آنها می پردازیم:

یکی از مشکلات مطرح شده از سوی برخی کتابداران سختی استفاده از پست و ارسال مرسولات پستی همانند گزارشات ماهانه و ... برای دفتر کانون بود. به منظور رفع این مشکل، گروه آی تی کانون با استفاده از دانش فنی موجود در حال

ایجاد بخشی روی سایت این سازمان برای دریافت نسخه های الکترونیک گزارش ها و موارد مشابه است. این بخش به شکل آزمایشی در آبان ماه راه اندازی خواهد شد و راهنمای استفاده از آن برای تمام کتابخانه ها ارسال می شود و پس از رفع نقایص، در قالب نسخه نهایی در اختیار همه کاربران مرتبط با کانون قرار خواهد گرفت. این طرح و این حرکت را اولین گام برای افق تعریف شده مکانیزه شدن بخش های مختلف در نظر می گیریم.

خبر دوم، راه اندازی وبلاگ آموزش آی تی کانون است، این طرح نیز در آبان ماه به صورت آزمایشی اجرا خواهد شد. یکی از طرح های تعریف شده کانون از سال گذشته، آموزش آی تی به کودکان و نوجوانان روستایی است. هر چند اجرای این طرح به طور حضوری در حال اجراست و سعی داریم به مرور روستاهای تحت پوشش را گسترش دهیم، امکانات مالی و محدودیت در تعداد مدرسان باعث کندی این حرکت شده است. لذا بنا داریم با استفاده از تکنیک های وبلاگ نویسی از طریق سایت کانون، این امکان و آموزش ها را با زبان ساده در اختیار کتابداران و اعضای کتابخانه های روستایی تحت پوشش قرار دهیم.

در بخش دوم این نوشته، بیایید نگاهی به فعالیت های انجام شده در حوزه آی تی و آی سی تی روستایی بیندازیم. این بار دو سایت را به شما معرفی می کنیم.

وبسایت انجمن دفاتر پیشخوان روستایی کشور *adpr.ir* به رغم نام بلند بالایش بیشتر شکل و شمایل یک وبلاگ را دارد و دلیل آن هم عدم استفاده از یک فضای مستقل است، اما به هر حال به اصطلاح کار راه انداز است. از این سایت می توانید برای ارتباط با پورتال پیشخوان استفاده یا برخی خبرها را مطالعه کنید.

بخش های طرح روستایی و آموزش مجازی این سایت راه اندازی نشده اند و تقریباً پنجاه درصد پیوندهای سایت فعال نیستند.

وبسایت فروشگاه دفاتر پیشخوان روستایی *eshoproosta.com*

از نکات جالب این سایت این است که آدرس آن با آدرسی که در لوگوی بالای صفحه معرفی شده است، همخوانی ندارد. احتمالاً تیرهای گروه ها و محصولات روی سایت برایتان جذاب است. متأسفانه باید به اطلاع برسانیم که هیچکدام فعال

نیستند. اما دلیل معرفی این وبسایت این است که بتوانید تصویری از طرح فروش محصولاتتان، که در دوره آموزشی مطرح شد، به دست آورید.

در نهایت، این را به خاطر داشته باشیم که نباید منتظر بمانیم تا دیگران برایمان قدمی بردارند. گروه آی تی کانون همواره آماده است تا شما را در اجرای طرح ها و ایده هایی که به ذهنتان می رسد یاری کند. سعی کنید پرسش هایتان را از طریق ای میل مطرح کنید، و فراموش نکنید که حداقل ماهی یک بار به سایت کانون سری بزنید. منتظر پرسش ها، اقدام ها و گزارش های شما هستیم از همین حالا گامی بردارید!

رضاسوادکوهی - گروه آی تی

تهیه شده در کانون توسعه فرهنگی کودکان

به کوشش: فرمهر منجزی - شاهده سعیدی

حروفچینی و صفحه آرایی: الهام تاجیک

نشانی: خیابان استاد مطهری، خیابان فجر، کوچه کامیاب، پلاک 3

تلفن: 88827035

تلفکس: 88344465

شماره ثبت: 15311

Web site: www.ccdc.ir

Email: info@ccdc.ir

